Lietas Nr. C29544415
Lietas arhīva Nr. C-0686-17/16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2017.gada 29.martā

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa
šādā sastāvā : tiesnese V.Gailīte
ar sekretāri K.Tursu,
piedaloties prasītāja pilnvarotai pārstāvei /pers. B/ un atbildētāja pārstāvim Zvērinātam advokātam Kārlim Tračumam, 2017.gada 16. un 29.martā atklātās tiesas sēdēs izskatīja civillietu par zaudējumu piedziņu SIA "Naftas tirdzniecības nams Euro TransOil" prasībā pret /pers. A/. Tiesa

k o n s t a t ē j a :

prasītāja SIA "Naftas tirdzniecības nams Euro TransOil" (turpmāk arī – Prasītāja) Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā cēlusi prasību pret atbildētāju /pers. A/ (turpmāk arī – Atbildētājs) par zaudējumu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka ar Jelgavas tiesas 2009.gada 15.maija lēmumu ir ierosināta SIA "Naftas tirdzniecības nams Euro TransOil" maksātnespējas procesa lieta. Ar Jelgavas tiesas 2009.gada 21.maija lēmumu par administratoru Prasītājas maksātnespējas procesa lietā ir iecelts sertificēts maksātnespējas procesa administrators Armands Rasa, (turpmāk arī – Administrators) un atbilstošs ieraksts maksātnespējas reģistrā izdarīts 2009.gada 26.maijā. Ar Jelgavas tiesas 2009.gada 4.septembra spriedumu ir pasludināts Prasītājas maksātnespējas process. Ar Administratora 2009.gada 25.maija lēmumu Nr. 172 /pers. A/ ir iecelts par parādnieka pārstāvi Prasītājas maksātnespējas procesā. Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra datiem Atbildētājs no 2006.gada 12.septembra līdz Prasītājas maksātnespējas procesa pasludināšanai, proti, līdz 2009.gada 4.septembrim, ir bijis valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt Prasītāju atsevišķi.

Administrators, veicot Maksātnespējas likuma 63.pantā noteiktās darbības, apkopoja publiskos reģistros pieejamo informāciju par Prasītājas finansiālo stāvokli, kā arī Atbildētājam kā parādnieka pārstāvim tika nosūtīts pieprasījums atbilstoši Maksātnespējas likuma 67.panta otrajai daļai nodot administratoram visus Prasītājas dokumentus. Nenododot Administratoram Sabiedrības grāmatvedības dokumentus, Atbildētājs kā parādnieka pārstāvis ir rīkojies prettiesiski.

Pēc Administratora pieprasījuma Administratora rīcībā nodots AS „Aizkraukles Banka" konta Nr.LV52AIZK0001130066497 pārskats par periodu no 2007.gada 1 .janvāra līdz 2009.gada 31.decembrim, kā arī AS „Rietumu banka" konta Nr.LV75RTMB0000602801450 izraksts par periodu no 2008.gada 21 .janvāra līdz 2008.gada 31.decembrim. Iepazīstoties ar iepriekš minētajiem dokumentiem, Administrators konstatēja, ka Atbildētājam no abiem Prasītājas norēķinu kontiem papildus darba samaksas un atvaļinājuma naudas izmaksām ir veiktas naudas līdzekļu izmaksas kopā LVL 162 165,10 jeb EUR 230 740,15 apmērā.

Papildus minētajam, Atbildētājs no Prasītājas banku kontiem Prasītājas darbiniekam /pers. H/, personas kods /personas kods/, ir izmaksājis avansus kopā LVL 6697,00 jeb EUR 9528,97 apmērā.

Prasītāja norāda, ka bankas apliecinājušas, ka Atbildētājs bija vienīgā persona, kurai bija tiesības rīkoties ar AS „Aizkraukles Banka" kontu Nr.LV52AIZK0001130066497 laika periodā no 2007.gada 1.janvāra līdz pat konta slēgšanas dienai, proti, līdz 2009.gada 22.jūlijam. Savukārt 2014.gada 7.novembrī Administrators saņēma AS „Rietumu banka" izziņu, kurā apliecināts, ka Atbildētājs bija vienīgā persona, kura varēja rīkoties ar AS „Rietumu banka" kontu Nr.LV75RTMB0000602801450 laika perioda no 2008.gada 21.janvara līdz 2009.gada 27.jūlijam.

Konstatējams, ka visus naudas līdzekļu pārskaitījumus un skaidras naudas izņemšanu no Prasītājas norēķinu kontiem ir veicis pats Atbildētājs, jo nevienai citai personai nebija likumīgas tiesības rīkoties ar AS „ABLV Bank" un AS „Rietumu banka" norēķinu kontiem, tajā skaitā veikt naudas līdzekļu pārskaitījumus un skaidras naudas izņemšanu.

No iepriekš minētā izriet, ka saskaņā ar AS „ABLV Bank" un AS „Rietumu banka" norēķinu kontu izdrukām Atbildētājs no Prasītājas norēķinu kontiem papildus darba samaksai un atvaļinājumu naudas izmaksām ir pārskaitījis sev vai izņēmis skaidrā naudā naudas līdzekļus par kopējo summu LVL 162 165,10 jeb EUR 230 740,15. Savukārt Prasītājas darbiniekam /pers. H/ kā avansu izmaksājis naudas līdzekļus kopā EUR 9528.97 apmērā.

Izvērtējot Administratora rīcībā esošos dokumentus, konstatēts, ka pie Atbildētāja joprojām atrodas neizmantoti avansa līdzekļi LVL 291,22 jeb EUR 414,37 apmērā, kā arī skaidras naudas līdzekļi LVL 11 512,50 jeb EUR 16 380,81 apmērā, kuru izsniegšanai vai izmantošanai Prasītāja labā nav pamatojošu dokumentu.

Papildus minētajam Atbildētājs no Prasītājas saņēmis naudas līdzekļus kopā LVL 80 847,26 jeb EUR 1 15 035,29 apmērā, šos naudas līdzekļu pārskaitījumus pamatojot ar aizdevuma un pirkuma līgumiem, taču Administratora rīcībā nav līgumu vai citu dokumentu, kas apliecinātu līguma noslēgšanu vai aizdevumu izsniegšanu Prasītājai.

Visbeidzot Atbildētājs no Prasītājas ir saņēmis aizdevumus kopā LVL 32 739,00 jeb EUR 46 583,40 apmērā, taču aizdevuma summas daļu EUR 35 885,00 apmērā Atbildētājs Prasītājai joprojām nav atmaksājis.

Savukārt pie Prasītājas bijušā darbinieka /pers. H/ atrodas avansa daļa LVL 4536,18 jeb EUR 6454,40 apmērā, un šie naudas līdzekļi nav atmaksāti Prasītājai, kā arī Atbildētājs nav iesniedzis Administratoram dokumentus, kas apliecinātu minēto naudas līdzekļu izlietojumu Prasītājas vajadzībām vai atgriešanu Prasītājas kontā.

Prasības pieteikumā norādīts, ka atbilstoši Maksātnespējas likuma 63.panta pirmās daļas 11.punktam „pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas administrators atgūst debitoru parādus un veic tiesiskas darbības cilas parādnieka mantas atgūšanai". Turklāt, ņemot vērā, ka Atbildētājs bija Prasītājas valdes loceklis, saskaņā ar Maksātnespējas likuma 63.panta ceturto daļu „administratoram ir pienākums izvērtēt un celt tiesā prasības pret juridiskās personas pārvaldes institūciju locekļiem un kapitālsabiedrības dalībniekiem par viņu nodarīto zaudējumu atlīdzību."

Prasītāja norāda, ka Atbildētāja rīcība, nenodrošinot Prasītājas grāmatvedības dokumentu vešanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kā arī nesaimnieciska rīcība attiecībā uz Prasītājas naudas līdzekļu, kas izmaksāti avansos, bet nav izmantoti Prasītājas vajadzībām, atgūšanu, ir prettiesiska rīcība, turklāt Prasītājas mantas samazinājums kopā LVL 16 339,90 jeb EUR 23 249,58 apmērā ir atzīstams par Prasītājai nodarītajiem zaudējumiem.

Prasītāja, pamatojot prasību ar pamatojoties uz Maksātnespējas likuma (redakcijā, kas bija spēkā no 2010.gada 1 .novembra) Pārejas noteikumu 5.punktu, Maksātnespējas likuma (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2010.gada 1.novembrim) 60.panta pirmās daļas 1.punktu, 63.panta pirmās daļas 2.. 5. un 11 .punktu. 65.panta pirmās daļas 1 .punktu, 63.panta ceturto daļu, 67.panta pirmo un otro daļu. 68.panta pirmo daļu, Civillikuma 1587.pantu, 1590.pantu, 1635.pantu, 1770.pantu, 1771.pantu, 1772.panti 1773.pantu, 1779.pantu, 1793.pantu, 1798.pantu, 1800.pantu, 1934.pantu, 1943.pantu, 2002.pantu, 2004.pantu, 2027.pantu, 2389.pantu, Komerclikuma 169.pantu 221.panta piekto daļu, likuma „Par grāmatvedību" 2. un 17.pantu, Darba likuma 31.panta pirmo daļu, Ministru kabineta 2003.gad 21.oktobra noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" 8.^{4} punkti Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.584 „Kases operāciju uzskaites noteikumi" 1. un 4.punktu lūdz tiesu piedzīt no /pers. A/ par labu SIA "Naftas tirdzniecības nams Euro TransOil" naudas līdzekļus EUR 174 169,87 apmērā.

2016.gada 2.maijā prasītāja iesniegusi tiesā pieteikumu par prasījumu samazināšanu un lūdz piedzīt no /pers. A/ par labu SIA "Naftas tirdzniecības nams Euro TransOil" naudas līdzekļus EUR 130 435,99 apmērā.

Atbildētājs tiesai saskaņā ar Civilprocesa 148. panta noteikumiem iesniedzis rakstveida paskaidrojumus, kuros prasību neatzīst un norāda, ka Prasītāja pārstāvis nav ņēmis vērā norēķinus par visu laika periodu un aprēķinājis saistības par periodiem izlases veidā, kas noveda pie nepareiziem aprēķiniem.

Saskaņā ar 27.12.2007. līgumu Nr.27/12/07, 21.01.2008. līgumu Nr.2008/21/01 un 25.09.2008. līgumu Nr.2008/25/09 Atbildētājs saņēma aizdevumus, kuri uzņēmuma grāmatvedībā tika grāmatoti kā īstermiņa aizdevumi Atbildētājam. Atbildētājs ir atmaksājis saņemtos īstermiņa aizdevumus.

Saskaņā ar Prasītāja administratora norādīto Atbildētājs kā avansus esot saņēmis LVL 7907 no Prasītāja AB.LV bankas konta laika periodā 23.01.2007.-08.02.2008. un LVL 12 566,84 no Prasītāja Rietumu bankas konta laika periodā 29.02.2008.-10.09.2008., kas kopā ir LVL 20473,84 jeb EUR 29131,65. Atbildētājs uzskata, ka Prasītāja administrators kļūdaini nav iepazinies ar pilnu bankas norēķinu kontu izdruku, jo faktiski Atbildētājam tika izsniegta daudz lielāka summa kopā LVL 41 353,84 apmērā un Atbildētājs ir atmaksājis Prasītājam saņemto avansu. Starpība par saņemto un atdoto avansa summu ir LVL 13660,02 jeb EUR 19436. Atbildētājs atskaitījās Prasītājam par izmantoto avansu Prasītāja labā un Prasītāja saimnieciskās darbības vajadzībām par summu LVL 13 662,02, ko apliecina izdruka no avansa norēķinu datnes un Prasītāja gada pārskati. Tādējādi faktiski Prasītājs palika parādā Atbildētājam LVL 2,00.

Atbildētājs pārņēma saistības pret Prasītāju un izsniedza Prasītājam ilgtermiņa aizdevumu, kurš tika atmaksāts Atbildētājam, kas bija iegrāmatots bilances kontā Nr.5152.

Laika periodā no 15.01.2002-15.06.2004. ???1?? LLC aizdeva Prasītājam naudas līdzekļus - 2002.gadā LVL 26423,50 un 2003-2004.gadā vēl LVL 30736 ar pārskaitījumu uz Prasītāja bankas norēķinu kontu. Aizdevuma daļu LVL 3 450 Prasītājs atdeva 30.12.2003. Tādējādi 15.06.2004. Prasītājs bija palicis parādā ???1?? LLC LVL 53709,50. Kad par Prasītāja vienīgo dalībnieku kļuva Amerikas Savienoto Valstu komersantam FINETRADE LLC, tad ???1?? LLC cedēja visas savas prasījuma tiesības jaunajam dalībniekam FINETRADE LLC. Savukārt FINETRADE LLC cedēja tālāk parāda prasījuma tiesības LVL50467,50 jaunajam vienīgajam dalībniekam Britu Virdžīnu Salu komersantam INDUSTRIAL TECHNOLOGY GROUP (ITG) LTD saskaņā ar 01.09.2005. Cesijas līgumu Nr. F/I. Tālāk INDUSTRIAL TECHNOLOGY GROUP saskaņā ar 30.09.2005. Cesijas līgumu Nr.09/2005-1 cedēja parāda LVL 50467,50 prasījuma tiesības Atbildētājam. Saskaņā ar 30.09.2005. Cesijas līgumu Nr.09/2005-1 Atbildētājs ieguva parāda LVL 50467,50 prasījuma tiesības pret Prasītāju. Atbildētājs cedēja tālāk daļu no iegūtās prasījuma summas /pers. A0/ saskaņā ar 01.11.2006. Cesijas līgums Nr.06/11-3 LVL 6 636,00 apmērā. Turklāt Atbildētājs cedēja tālāk daļu no iegūtās prasījuma summas /pers. H/ saskaņā ar 01.11.2006. Cesijas līgums Nr.06/11-1 LVL 2 448,97. Atbildētājs izsniedza Prasītājam sākotnēji LVL 50467,50 un saņēma savu prasījumu samaksu. Tādējādi Atbildētājs saņēma pamatoti no Prasītāja augstāk norādītos maksājumus un Atbildētājs ir norēķinājies ar Prasītāju par ilgtermiņa saistībām.

Atbildētājs izsniedza Prasītājam īstermiņa aizdevumu LVL 13 431,00 un saņēma aizdevuma samaksu pilnā apmērā, kas bija iegrāmatots bilances kontā Nr.5151. Saskaņā ar 24.10.2005. Aizdevuma līgumu Nr.24/10/2005 Atbildētājs aizdeva Prasītājam LVL 13431,00 un saņēma aizdevuma atmaksu pilnā apmērā. Līdz ar to Prasītājs ar Atbildētāju ir norēķinājušies par 24.10.2005. Aizdevuma līguma Nr.24/10/2005 saistībām un Atbildētājs saņēma no Prasītāja norādītos maksājumus pamatoti.

Saistībā ar 26.03.2007. Pirkuma līgumu Nr.26/03/07, saskaņā ar kuru Atbildētājs saņēma LVL 100,00 paskaidrojam, ka saskaņā ar norādīto līgumu Prasītājs nopirka no Atbildētāja lietotu grāmatvedības programmu "1C" par LVL 100,00. Datorprogramma vairāku gadu garumā tika lietota Prasītāja grāmatvedības kārtošanai un tādējādi izmantota saimnieciskajā darbībā. Līdz ar to Atbildētājs pamatoti saņēma no Prasītāja LVL 100 saskaņā ar 26.03.2007. līgumu.

Par Prasītāja darījumiem ar /pers. H/ atbildētājs sniedz šādus paskaidrojumus: /pers. H/ aizdeva Prasītājam šādu naudas summu un saņēma aizdoto naudu pilnā apjomā. /pers. H/ ilgtermiņa aizdevums Prasītājam Prasītāja bilancē bija iegrāmatots kontā Nr.5152. **Saskaņā ar 01.11.2006. Cesijas līgumu /pers. AE/ bija prasījuma tiesības pret Prasītāju par summu LVL 2 448,97, ko Prasītājs samaksāja /pers. H/.** Tādējādi /pers. H/ pamatoti saņēma naudas summas un Prasītājs ir norēķinājies ar /pers. H/ par parādsaistībām.

Attiecībā par Avansa norēķiniem, kas bija grāmatoti bilances kontā Nr.2383, /pers. H/ saņēma avansa naudu un norēķinājās ar Prasītāju. Starpība par saņemto un atdoto avansa summu ir LVL 1 256,79 jeb EUR 1 788,25. /pers. H/ atskaitījās Prasītājam par izmantoto avansu Prasītāja labā un Prasītāja saimnieciskās darbības vajadzībām par summu LVL 2 841,27, ko apliecina izdruka no avansa norēķinu datnes un Prasītāja gada pārskati. Līdz ar to /pers. H/ faktiski ir norēķinājies ar Prasītāju par saņemto avansu maksājumu summu, izņemot par summu LVL 1 256,79 jeb EUR 1 788,25.

Atbildētājs, balstoties uz paskaidrojumiem un tiem pievienotajām aprēķinu tabulām, lūdz prasību noraidīt.

Tiesas sēdē prasītājas pārstāve uzturēja prasību un prasības grozījumus saskaņā ar prasības pieteikumā un tā grozījumos norādītajiem apstākļiem un argumentiem.

Atbildētāja pārstāvis tiesas sēdē prasību neatzina, balstoties uz rakstveida paskaidrojumos norādītajiem motīviem un paskaidrojot, ka starp pusēm lietā ir strīds par aizdevumu izsniegšanas faktu Prasītājam no tā dibinātājiem. Atbildētāja ieskatā šobrīd vēl nav saņemti bankas norēķinu kontu pārskati par naudas līdzekļu ienākšanu Prasītāja bankas norēķinu kontos: D11; D12; D15; D16; D17; D18. Taču pat tad, ja Prasītāja bankas norēķinu kontu pārskatus neizdosies iegūt, dibinātāju aizdevumi ir reģistrēti Prasītāja gada pārskatos vēl pirms Atbildētājs kļuva par Prasītāja valdes locekli. Turklāt pēc dibinātāju parādu cesijas Atbildētājs ar aizdevuma līgumu aizdeva cesijā saņemtos prasījumus Prasītājam, kurš saskaņā ar Civillikuma 1941.pantu ir spēkā esošs darījums. Pie apstākļiem, ka saistības iegrāmatotas Prasītāja gada pārskatos, gandrīz par visu strīdus summu ir pierādīts, ka Prasītāja bankas norēķinu kontos ir saņemti dibinātāju aizdevumi, darījumi ir komercdarījumi, kurus nav tiesiska pamata atzīt par absolūti spēkā neesošiem. Prasītājs nav apstrīdējis cesijas līgumus un aizdevuma līgumus Prasītājam un ir iestājies noilgums šādu komercdarījumu apstrīdēšanai.

Noklausoties pušu pārstāvju paskaidrojumus, kā arī pārbaudot un novērtējot lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma saskaņā ar sekojošiem

motīviem:

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu *tiesa spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā. (..)* No minētās likuma normas izriet, ka tiesai jātaisa spriedums tikai par likumā noteiktā kārtībā pieteiktajiem prasījumiem, kas sastāda prasības priekšmetu un

tikai tādā apjomā, kādā tie izspriesti tiesas sēdē, tiesai izskatot lietu pēc būtības. Tiesa var apspriest prasījumu pamatotību vai nepamatotību, ņemot vērā faktus un apstākļus, kurus puses norādījušas kā prasības vai iebildumu pamatu.

Nav strīda par to, ka ar Jelgavas tiesas 2009.gada 15.maija lēmumu ir ierosināta SIA "Naftas tirdzniecības nams Euro TransOil" maksātnespējas procesa lieta. Ar Jelgavas tiesas 2009.gada 21.maija lēmumu par administratoru Prasītājas maksātnespējas procesa lietā ir iecelts sertificēts maksātnespējas procesa administrators Armands Rasa, (turpmāk arī – Administrators) un atbilstošs ieraksts maksātnespējas reģistrā izdarīts 2009.gada 26.maijā. Ar Jelgavas tiesas 2009.gada 4.septembra spriedumu ir pasludināts Prasītājas maksātnespējas process. Ar Administratora 2009.gada 25.maija lēmumu Nr. 172 /pers. A/ ir iecelts par parādnieka pārstāvi Prasītājas maksātnespējas procesā.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra datiem Atbildētājs no 2006.gada 12.septembra līdz Prasītājas maksātnespējas procesa pasludināšanai, proti, līdz 2009.gada 4.septembrim, ir bijis valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt Prasītāju atsevišķi.

Administrators atbilstoši Maksātnespējas likuma 67.panta otrajai daļai Atbildētājam kā parādnieka pārstāvim ir nosūtījis pieprasījumu nodot administratoram visus Prasītājas dokumentus. Atbildētājs tos nav nodevis.

Tāpat nav strīda par to, ka visus naudas līdzekļu pārskaitījumus un skaidras naudas izņemšanu no Prasītājas norēķinu kontiem ir veicis pats Atbildētājs, jo nevienai citai personai nebija likumīgas tiesības rīkoties ar AS „ABLV Bank" un AS „Rietumu banka" norēķinu kontiem, tajā skaitā veikt naudas līdzekļu pārskaitījumus un skaidras naudas izņemšanu.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma Pārejas noteikumu 5.punktu maksātnespējas procesos, kuri uzsākti laika posmā no 2008.gada 1.janvāra līdz 2010. gada 31.oktobrim, tiek piemērotas minētajā laika posmā spēkā esošā Maksātnespējas likuma normas un uz tā pamata izdotie normatīvie akti.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma (kas bija spēkā līdz 2010.gada 31.oktobrim) 63.panta pirmās daļas 2., 5.punktu pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas administrators veic šādas darbības: nekavējoties uzsāk parādnieka dokumentu un mantas pilnu inventarizāciju un sastāda parādnieka bilanci; nekavējoties ņem savā pārvaldījumā visu parādnieka mantu, kā arī parādnieka valdījumā vai turējumā esošo trešajām personām piederošo mantu.

Nav strīda par to, ka prasība ir maksātnespējas administratora prasība pret maksātnespējīgās komercsabiedrības valdes locekli.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

Konkrētajā gadījumā tiesa izspriež lietu atbilstoši judikatūrai, kas atzinusi, ka viens no komercsabiedrības valdes locekļa pamatpienākumiem ir nodrošināt sabiedrības darbības tiesiskumu. Ja valdes loceklis, izpildot viņam uzticētos sabiedrības vadīšanas uzdevumus, rīkojas pretēji normatīvo aktu prasībām, piemēram, pieļaujot būtiskus likuma "Par grāmatvedību" normu pārkāpumus, tad nav pamata runāt par šādas darbības atbilstību krietna un rūpīga saimnieka mērauklai.

Komerclikuma 169. pants neparedz pienākumu sabiedrībai pierādīt valdes (padomes) locekļa vainu, bet, gluži pretēji, tas noteic šīs amatpersonas vainas prezumpciju. Atbildība neiestājas vienīgi tad, ja valdes (padomes) loceklis pierāda, ka attiecīgajā situācijā ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, respektīvi – nav pielaidis pat vieglu neuzmanību.

Viens no instrumentiem, kā atgūt līdzekļus kreditoru prasījumu segšanai maksātnespējas procesā, ir zaudējumu piedziņa no maksātnespējīgās komercsabiedrības valdes locekļiem. Maksātnespējas procesa administratoram, kurš cēlis prasību pret valdes locekli, ir jāpierāda, pirmkārt, sabiedrībai (kreditoru kopumam) nodarīto zaudējumu fakts un apmērs, otrkārt, cēloniskais sakars starp zaudējumiem un valdes locekļa rīcību, treškārt, kā šie zaudējumi ir samazinājuši kreditoru prasījumu apmierināšanas iespējas maksātnespējas procesā, bet valdes loceklis var atbrīvoties no civiltiesiskās atbildības, pierādīdams savas rīcības atbilstību krietna un rūpīga saimnieka kritērijiem.

Augstāk minētos argumentus atzinis Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments savā 2016. gada 7. jūnija spriedumā Lietā Nr. C39072411 SKC-7/2016.

Maksātnespējas likuma 65.panta 8.punktā noteikts, ka pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas administrators izvērtē un ceļ tiesā prasības pret juridiskās personas pārvaldes institūciju locekļiem un kapitālsabiedrības dalībniekiem (akcionāriem), par viņu nodarīto zaudējumu atlīdzību, kā arī pret personālsabiedrības personiski atbildīgajiem biedriem sakarā ar viņu pienākumu ar savu mantu atbildēt par personālsabiedrības saistībām.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 70.panta otro daļu parādnieka pārstāvim ir pienākums ar pieņemšanas un nodošanas aktu nodot Administratoram visus parādnieka organizatoriskus, personāla un grāmatvedības dokumentus, rīkojumus, izziņas, pārskatus un saraksti, kā arī parādnieka zīmogu un spiedogu administratora noteiktajā termiņā, kas nevar būt īsāks par 3 dienām un garāks par 10 dienām pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas. Parādnieka pārstāvja pienākums ir sagatavot nododamās parādnieka mantas un dokumentu sarakstu.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 71.panta pirmo daļu parādnieka pārstāvim ir pienākums tiesas vai administratora pieprasītās ziņas par parādnieku sniegt nekavējoties, bet ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc pieprasījuma nosūtīšanas dienas.

Maksātnespējas likuma (redakcijā, kas bija spēkā no 2010.gada 1.novembra) Pārejas noteikumu 5.punkts nosaka, ka „maksātnespējas procesos, kuri uzsākti laika posmā no 2008.gada 1 janvāra līdz 2010.gada 31.oktobrim, tiek piemērotas minētajā laika posmā spēkā esošā Maksātnespējas likuma normas un uz tā pamata izdotie normatīvie akti".

Atbilstoši Maksātnespējas likuma 60.panta pirmās daļas 1.punktam un 65.panta pirmās daļas 1.punktam ar Administratora 2009.gada 25.maija lēmumu Nr. 172 /pers. A/ ir iecelts par parādnieka pārstāvi Prasītājas maksātnespējas procesā. Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra datiem Atbildētājs no 2006.gada 12.septembra līdz Prasītājas maksātnespējas procesa pasludināšanai, proti, līdz 2009.gada 4.septembrim, ir bijis valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt Prasītāju atsevišķi. Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 65.panta pirmo daļu parādnieka pārstāvja piedalīšanās maksātnespējas procesā ir obligāta.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteikts, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savu prasījumus vai iebildumus. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Civilprocesa likuma 97.panta pirmajā daļā noteikts, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem. Izvērtējot prasījumus, tiesa analizē lietas materiālos esošos pierādījumus, to kopumā.

Prasības pieteikumā norādīts, ka Administrators, veicot Maksātnespējas likuma 63.pantā noteiktās darbības, apkopoja publiskos reģistros pieejamo informāciju par Prasītājas finansiālo stāvokli, kā arī Atbildētājam kā parādnieka pārstāvim tika nosūtīts pieprasījums atbilstoši Maksātnespējas likuma 67.panta otrajai daļai nodot administratoram visus Prasītājas dokumentus. 2009.gada 9.oktobrī Administrators saņēma Atbildētāja atbildi, kurā norādīts, ka viņa rīcībā neesot nekādi Prasītājas dokumenti, jo tie nodoti Prasītājas valdes loceklim /pers. AH/, kas iecelts par valdes locekli 2009.gada 27.jūlijā - jau pēc Sabiedrības maksātnespējas procesa lietas ierosināšanas. Nekādi pierādījumi par dokumentu nodošanas faktu administratoram nav iesniegti. Turklāt /pers. AH/ Administratoram ir sniedzis informāciju, ka viņš nav no Atbildētāja saņēmis nekādus Prasītājas dokumentus. Tā kā Atbildētājs nav Administratoram iesniedzis nekādus dokumentus vai citus pierādījumus, kas apliecinātu, ka viņš Prasītājas grāmatvedības un lietvedības

dokumentus patiesi būtu nodevis /pers. AH/, kā arī to, ka pēc /pers. AH/ iecelšanas Prasītājas saimnieciskā darbība ir bijusi apturēta, ir uzskatāms, ka visi Prasītājas dokumenti atrodas pie Atbildētāja vai ir iznīcināti.

Tiesa atzīst, ka Atbildētājs nav izmantojis savas Civilprocesa likuma 74.pantā paredzētās tiesības un nav sniedzis paskaidrojumu par iepriekš minēto, nav cēlis iebildumus pret to un nav apstrīdējis prasības pieteikumā norādīto par to, ka atbildētājs nav nodevis atbilstoši Maksātnespējas likuma 67.panta otrajai daļai visus Prasītājas dokumentus. Savukārt Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa nosaka, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 70.panta otro daļu parādnieka pārstāvim ir pienākums ar pieņemšanas un nodošanas aktu nodot Administratoram visus parādnieka organizatoriskus, personāla un grāmatvedības dokumentus, rīkojumus, izziņas, pārskatus un saraksti, kā arī parādnieka zīmogu un spiedogu administratora noteiktajā termiņā, kas nevar būt īsāks par 3 dienām un garāks par 10 dienām pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas. Parādnieka pārstāvja pienākums ir sagatavot nododamās parādnieka mantas un dokumentu sarakstu.

Tiesa secina, ka Atbildētājs nav izpildījis savu likumā noteikto pienākumu, tātad nenododot Administratoram Sabiedrības grāmatvedības dokumentus, Atbildētājs kā parādnieka pārstāvis ir rīkojies prettiesiski.

Līdz ar to, tiesa atzīst, ka Administratoram ir tiesības celt tiesā prasību pret atbildētāju, proti, SIA "Naftas tirdzniecības nams Euro TransOil" valdes locekli, ja viņš ir nodarījis zaudējumus sabiedrībai.

Atbilstoši Komerclikuma 169.panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā noteiktajam, valdes un padomes loceklim savi pienākumi jāpilda kā krietnam un rūpīgam saimniekam. Valdes un padomes loceklis atbild par zaudējumiem, ko nodarījis sabiedrībai. Valdes loceklis neatbild saskaņā ar šā panta otro daļu, ja pierāda, ka rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks.

Līdz ar to secināms, ka valdes locekļa atbildība iestājas tikai tad, kad ir pierādīti sabiedrībai nodarītie zaudējumi.

Bez tam, no Komerclikuma 169.panta trešajā daļā noteiktā secināms, ka pierādīšanas pienākums, ka valdes loceklis rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, un ka zaudējumi sabiedrībai nav nodarīti valdes locekļa rīcības rezultātā, gulstas uz Atbildētāju. Vienlaicīgi tiesa atzīst, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteiktajam, Administratore nav atbrīvota no pienākuma pierādīt zaudējumu esamību.

Lietas izskatīšanas laikā prasītāja pārstāve prasību daļā par EUR 43 733,88 piedziņu 2016.gada 16.maijā ir atsaukusi, parakstīdamās pielikumā pie tiesas sēžu protokola.

Pārbaudot pēc Atbildētāja lūguma tiesas izprasītos banku kontus, Prasītāja ir atzinusi, ka AS „Aizkraukles banka" un AS „Rietumu banka" bankas kontu izdrukās ir uzrādīti maksājumi, kas nebija redzami Prasītājas rīcībā esošajās bankas kontu izdrukās, bet uz kuru esamību savos paskaidrojumos bija norādījis Atbildētājs. Ne visi maksājumi, par kuriem ir strīds civillietas ietvaros, ir redzami šajā bankas kontu izdrukās, jo atsevišķi maksājumi ir senāki, nekā laika periods, par kuru pieejamas bankas kontu izdrukas. Savukārt tie maksājumi, kas notikuši laika periodā no 2007.gada 1.decembra līdz 2009.gada 31.decemrim un par kuru esamību lietas ietvaros bija strīds, ar bankas kontu izdrukām ir apstiprināti.

Līdz ar to prasītāja pārstāve tiesā uztur prasību kopā par EUR 130 435,99.

Civilprocesa likuma 74.panta trešās daļas 1.punktā ir noteikta prasītāja tiesība atteikties no prasības un saskaņā ar Civilprocesa likuma 164.panta septīto daļu, iekams nav pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības, ir iespējams atteikties no prasības.

Prasītājs atteicies no prasības par EUR 43 733,88 piedziņu. Tādējādi ir konstatēts tiesvedības izbeigšanas pamats prasības daļā atbilstoši Civilprocesa likuma 223.panta 4.punktam. Kā norādīts Civilprocesa likuma 164.panta piektajā daļā, šādā situācijā pieņemams lēmums par tiesvedības izbeigšanu. Lēmums pieņemams atbilstoši Civilprocesa likuma 224.pantam.

Tiesa, ņemot vērā iepriekš teikto, secina, ka tiesvedība šajā prasības daļā ir izbeidzama.

Prasītāja cēla prasību pret Atbildētāju par naudas līdzekļiem, kas Atbildētājam izmaksāti kā neesošu parādsaistību izpildījums. To starpā ietilpst aizdevuma atmaksa saskaņā ar cesijas līgumu Nr.06/11-2 LVL 1066,62 apmērā, kā arī aizdevuma atmaksa saskaņā ar aizdevuma līgumu Nr.07/2006-1 LVL 40 321,99 apmērā. Atbildētājs ir iesniedzis līgumu kopijas, kam jāapliecina cesijas un līgumu aizdevuma līgumu noslēgšanu, kā arī sniedzis skaidrojumu par Prasītājas parādsaistībām, to apmēru un rašanās laiku.

No 2002.gada 15.janvāra līdz 2004.gada 15.jūnijam Prasītājas dalībnieks bija ???1?? LLC, reģistrācijas Nr.007007465. Saskaņā ar Atbildētāja sniegtajiem paskaidrojumiem ???1?? LLC laikā no 2002.gada 15.janvāra līdz 2004.gada 15.jūnijam aizdeva Prasītājai naudas līdzekļus kopā LVL 57 159,50 apmērā. 2003.gada 30.decembrī Prasītāja esot atdevusi ???1?? LLC parāda daļu LVL 3450,00 apmērā, tādējādi Prasītājas atlikušās parādsaistības pret ???1?? LLC sastādīja LVL 53 709,50.

Atbildētājs ne Prasītājai, ne tiesai dokumentus, kas apliecinātu minēto aizdevuma līguma noslēgšanu vai to, ka naudas līdzekļi Prasītājai piešķirti kā aizdevums un kas apliecinātu Atbildētāja norādīto maksājumu veikšanu, nav iesniedzis.

2004.gada 26.oktobrī par Prasītājas vienīgo dalībnieku kļuva FINETRADE LLC, reģistrācijas Nr.007007467. Saskaņā ar Atbildētāja norādīto ???1?? LLC visas savas prasījuma tiesības uz parāda atmaksu 2004.gada 4.augustā esot cedējusi FINETRADE LLC. Dokumentus, kas apliecinātu šādu cesiju, atbildētājs nav iesniedzis.

Saskaņā ar Civillikuma 1417.pantu, ja darījuma priekšmets ir pilnīgi nenoteikts, darījums nav spēkā. Tiesa atzīst, ka cesijas līguma priekšmets ir nenoteikts, jo nav pārbaudāms prasījuma tiesību rašanās pamats.

Saskaņā ar Civillikuma 1934. pantu ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietā. Tādējādi atbilstoši Civillikuma 1934. panta noteikumiem aizdevuma līgums atzīstams par reāllīgumu, un tā noslēgšanas obligāta sastāvdaļa ir naudas vai mantas nodošana aizņēmējam.

Saskaņā ar Atbildētāja paskaidrojumiem laika periodā no 2004.gada 7.septembra līdz 2004.gada 5.augustam FINETRADE LLC ir izsniegusi Prasītājai aizdevumu LVL 3258,00 apmērā. Savukārt Prasītāja FINETRADE LLC 2005.gada 2.martā ir samaksājusi LVL 6500,00 kā aizdevuma atmaksu. Atbildētāja nav iesniegusi dokumentus, kas apliecinātu aizdevuma līguma noslēgšanu vai to, ka naudas līdzekļi Prasītājai piešķirti kā aizdevums, kā arī minēto maksājumu veikšanu. Sasummējot šos visus maksājumus, Atbildētājs esot ieguvis Prasītājas parādsaistību pret FINETRADE LLC summu LVL 50 467,50 apmērā.

Atbildētājs ir iesniedzis tiesai 2005.gada 1.septembra cesijas līguma Nr.F/I, kas noslēgts starp FINETRADE LLC un Industrial Technology Group, kuras juridiskā adrese ir a/k 3321, Rodtauna, Tortola, Britu Virdžīnas, kopiju. Saskaņā ar šā cesijas līguma 1.punktu FINETRADE LLC kā cedents Industrial Technology Group kā cesionāram cedēja ***„pilnā apjomā tiesības un pienākumus [..] saskaņā ar 21.02.2002. Aizdevuma līgumu un tā pielikumiem attiecībā uz SIA „Euro TransOil, reģistrācijas numurs 43603017216, [..] sabiedrības pamatkapitāla daļu īpašumtiesību pilnīgas pārejas parakstīšanas brīdi".*** Puses līguma 1.punktā ir noteikušas, ka prasījuma tiesību apmērs sastāda LVL 50 467,50.

Šā cesijas līguma 2.punktā ir noteikts, ka „cedentam ir pienākums nodot Cesionāram Cedenta rīcībā esošos dokumentus, kas apliecina prasījuma tiesības, roti, 21.02.2002. Aizdevuma līgumu, kas norādīts šā līguma 1.1. punktā, tai skaitā visus pielikums, papildus vienošanās un citus dokumentus, kas ir minētā līguma neatņemamā sastāvdaļa". Turklāt šajā pašā līguma punktā norādīts, ka cesionārs ir iepazinies ar visiem dokumentiem, kas saistīti ar 2002.gada 21.februāra aizdevuma līgumu. Tomēr nevienu no minētajiem dokumentiem Atbildētājs nav iesniedzis tiesai.

Ņemot vērā minēto, nav iespējams pārliecināties par to, vai ar šo cesijas līgumu cedētie prasījumi pastāv, un kādā apmērā tie pastāv. Jāsecina, ka pastāv pamatotas šaubas par Prasītājas saistību, kas izriet no 2002.gada 21 .februāra aizdevuma līguma, esamību.

Tiesa atzīst, ka nav iegūti pierādījumi par atbildētāja norādīto darījumu īstumu, un tiesai nav pamata apšaubīt prasītājas argumentus, ka tās rīcībā nav informācijas un dokumentu, kas apstiprinātu, ka sabiedrībai būtu pastāvējušas iepriekš minētās saistības.

Atbildētājs nav iesniedzis lietā darījumu apliecinošus dokumentus.

Civillikuma 1940.pantā ir noteikts, ka līdzējiem vajadzīgs nodoms noslēgt aizdevuma līgumu.

Aizdevuma tiesisko attiecību pastāvēšana nevar tikt prezumēta tikai tādēļ vien, ka viena persona ir veikusi naudas līdzekļu pārskaitījumu citai personai. Tiesu praksē, izvērtējot līdzīgus faktiskos apstākļus, ir atzīts, ka „strīdus gadījumā tiesai ir jānodibina, kādas tiesiskās attiecības pastāvēja starp iesaistītajām pusēm [..] Tiesā nav iesniegti nekādi pierādījumi, ka starp sabiedrību un atbildētāju būtu ticis noslēgts aizdevuma līgums un secīgi nav iesniegti pierādījumi par pušu darījumu gribu, vienošanās nosacījumiem, par aizdevuma atmaksas termiņiem un kārtību.

Atbildētājs lietā nav iesniedzis norēķinu konta pārskatā norādīto 2002.gada 21.janvāra līgumu, šāda līguma nav arī Prasītāja rīcībā, un nav skaidrs, vai šāds līgums vispār pastāv. Līdz ar to nav iespējams konstatēt to, kāda daļa no ???1?? LLC maksājuma USD 35 000 jeb LVL 21 280 apmērā un vai vispār ir tikusi izsniegta aizdevuma tiesisko attiecību ietvaros, nevis piešķirta Prasītājas pamatkapitāla palielināšanai, kā tas norādīts maksājuma mērķī.

Apkopojot iepriekš minēto, jāsecina, ka bankas kontu izdrukas apliecina to, ka ???1?? LLC ir veikusi dažādus maksājumus Prasītājai. Maksājumi EUR 18 070.47 atbilstoši maksājumu mērķī norādītajam ir veikti kā aizdevuma maksājumi, no kuriem Prasītāja ir atmaksājusi aizdevuma daļu EUR 10 600,39 apmērā. Savukārt maksājums USD 35 000 jeb EUR 30278.71 apmērā veikts ar mērķi palielināt Prasītājas pamatkapitālu un nevis kā aizdevums, līdz ar to nav nekāda pamata minēto maksājumu pieskaitīt pie ???1?? LLC izsniegtajiem aizdevumiem. **Lai arī bankas kontu izdrukas apliecina noteiktu aizdevumu izsniegšanu Prasītājai, Atbildētājs nav iesniedzis nekādus pierādījumus, kas apliecinātu to, ka minētos ??? 1?? LLC prasījumus Atbildētājs būtu ieguvis cesijas ceļā.**

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 72.[1]panta pirmo daļu, parādnieka - kapitālsabiedrības valdes locekļi solidāri atbild par zaudējumiem parādniekam, ja maksātnespējas administratoram netiek nodoti parādnieka grāmatvedības dokumenti vai tie ir tādā stāvoklī, kas neļauj gūt skaidru priekšstatu par parādnieka darījumiem un mantas stāvokli pēdējos trijos gados pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas.

Tiesa atzīst, ka, atbilstoši Maksātnespējas likuma 72.[1]panta pirmajā daļā noteiktajam, Atbildētājs, kā kapitālsabiedrības valdes loceklis, atbild par zaudējumiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1770.pantu ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums.

Saskaņā ar Civillikuma 1775.pantu katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina. Civillikuma 1779.pants noteic, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Tiesa atzīst, ka prasība apmierināma ne tikai Civillikuma vispārīgo noteikumu par zaudējumu atlīdzināšanu aspektā, bet piemēro arī Komerclikuma 169.panta normās ietverto regulējumu.

Kā redzams no pieteikumā norādītā, prasījumu par zaudējumu piedziņu Prasītāja ir saistījusi ar apstākļiem, ka atbildētājs, būdams valdes loceklis, savus pienākumus nav pildījis atbilstoši Komerclikuma 169.panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšrakstiem, proti, kā krietns un rūpīgs saimnieks, tādējādi nodarīdams kapitālsabiedrībai zaudējumus.

Turklāt tiesa pievērš uzmanību valdes locekļa vainojamības zaudējumu nodarīšanā kapitālsabiedrībai pierādīšanas īpatnībām jeb pierādīšanas nastas sadalījumam starp sabiedrību un valdes locekli, ko paredz Komerclikuma 169.panta trešā daļa.

Kapitālsabiedrību vada un pārstāv valdes locekļi, kuriem ir pilnvarojums rīkoties ar sabiedrības mantu. Sabiedrības amatpersonām kā uzticamības personām ir, no vienas puses, jāmaksimizē sabiedrības peļņa, no otras puses, jāsaglabā sabiedrības manta. Valdes locekļu pienākumi noteikti likumā, statūtos, valdes reglamentā, dalībnieku sapulces lēmumos vai ar valdes locekli noslēgtajā līgumā. Viens no katra valdes locekļa pamatpienākumiem ir nodrošināt sabiedrības darbības tiesiskumu. Piemēram, likuma „Par grāmatvedību" 2.pants noteic, ka uzņēmuma grāmatvedībā uzskatāmi atspoguļojami visi uzņēmuma saimnieciskie darījumi, kā arī katrs fakts vai notikums, kas rada pārmaiņas uzņēmuma mantas stāvoklī [..]. Grāmatvedību kārto tā, lai grāmatvedības jautājumos kvalificēta trešā persona varētu gūt patiesu un skaidru priekšstatu par uzņēmuma finansiālo stāvokli bilances datumā, tā darbības rezultātiem, naudas plūsmu noteiktā laikposmā [..]. Grāmatvedības sniegtajai informācijai jābūt patiesai, salīdzināmai, savlaicīgai, nozīmīgai, saprotamai un pilnīgai [..]. Par grāmatvedības kārtošanu un visu saimnieciskos darījumus apliecinošo dokumentu oriģinālu, kopiju vai datu attēlu saglabāšanu ir atbildīgs uzņēmuma vadītājs, kas kapitālsabiedrībā ir valde (šā panta ceturtās daļas 2.punkts).

Minēto noteikumu neievērošana kvalificējama kā kapitālsabiedrības valdes pārkāpums, kas savukārt nav savienojams ar krietna un rūpīga saimnieka rīcību.

Tiesā nav strīda par to, ka tiešu dokumentu, kurus tiesa varētu pārbaudīt, nav ne prasītājas, ne atbildētāja rīcībā.

Tādējādi, ja valdes loceklis, izpildot viņam uzticētos sabiedrības vadīšanas uzdevumus, rīkojas pretēji normatīvo aktu prasībām, tad nav pamata runāt par šādas darbības atbilstību krietna un rūpīga saimnieka mērauklai.

Ja prasība tiek celta pret kapitālsabiedrības valdes locekli par sabiedrībai nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu, tad tiesai, izšķirot strīdu, ir jāņem vērā Komerclikuma 169.panta trešās daļas noteikums, kas paredz valdes locekļa pienākumu pierādīt, ka viņa darbības atbilst krietna saimnieka rūpībai, citiem vārdiem, valdes loceklim ir jāatspēko savas rīcības prettiesiskuma un vainojamības prezumpcija.

Tādējādi valdes (padomes) loceklim ir jārīkojas ar vislielāko rūpību, jo Komerclikuma 169.pants neparedz pienākumu sabiedrībai pierādīt valdes (padomes) locekļa vainu, bet, gluži pretēji, tas noteic šīs amatpersonas vainas prezumpciju. Tiesas sēdē nepārprotami konstatēts, ka atbildētājs nav rīkojies kā krietns saimnieks, jo attiecīgi rakstveida pierādījumi nav iesniegti.

Citiem vārdiem, Komerclikuma 169.panta trešās daļas norma, atkāpjoties no civilprocesa vispārīgā principa attiecībā uz pierādīšanas pienākumu, apstākļu, ka viņš rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks (nav izdarījis tiesību pārkāpumu vai arī notikušajā tiesību pārkāpumā nav vainojams), pierādīšanas nastu pārliek uz valdes (padomes) locekli. Savukārt situācijā, kad valdes loceklis nespēj minēto pierādīt, viņa vaina ir prezumējama.

Šajā gadījumā tiesa ir ļāvusi iesniegt atbildētājam savus pierādījumus un vairākkārt izprasījusi rakstveida pierādījumus saskaņā ar atbildētāja lūgumiem, tomēr celtā prasība ar neapšaubāmiem, spēkā esošiem pierādījumiem nav apstrīdēta.

Apstāklim, ka valdes locekļa rīcība nesatur tiesību ļaunprātīgu aizskārumu, nav tiesiskas nozīmes, jo viņš ir atbildīgs par katru, tostarp vieglu neuzmanību. Līdz ar to secināms, ka atbildība neiestājas vienīgi tad, ja valdes (padomes) loceklis pierāda, ka attiecīgajā situācijā ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, respektīvi – nav pielaidis pat vieglu neuzmanību (*sal., piem., Senāta 2012.gada 25.janvāra sprieduma lietā Nr.SKC-25 8.4.punktu, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 27.maija sprieduma lietā Nr.SKC-102 10.punktu*).

Lietā esošie materiāli apstiprina faktu, ka par celtās prasības būtību atbildētājs tika pienācīgi informēts, taču Komerclikuma 169.panta trešās daļas noteikumu izpilde nav notikusi.

Tā kā Maksātnespējas likumā nav ietverta zaudējumu definīcija, zaudējumu tiesiskā sastāva noteikšanai piemērojams Civillikuma vispārējais

regulējums.

Zaudējuma definīcija, lakoniski paredzot, ka ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums, dota Civillikuma 1770.pantā.

Tiesību doktrīnā, atklājot minētās tiesību normas saturu, atzīts – mūsdienu valodā ar jēdzienu „zaudējums" saprot jebkādu mantas samazinājumu, zudumu vai bojājumu, kā arī peļņas atrāvumu, papildu izdevumus vai citas mantiski novērtējamas tiesību aizskāruma sekas (*sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. - Rīga: Mans Īpašums, 1998, 267.lp.*).

Līdz ar to jebkurš civiltiesiskā pārkāpuma rezultātā radies mantiski novērtējams zudums ir uzskatāms par zaudējumu Civillikuma 1770.panta izpratnē.

Tādējādi, ņemot vērā, ka zaudējumiem ir mantisks raksturs, savukārt to esība un apmērs, izšķirot strīdu, konkrēti nosakāms, zaudējumu atlīdzināšanas mērķis ir pēc iespējas pilnīgāk atjaunot tādu cietušās personas mantas stāvokli, kāds pastāvētu, ja tiesību aizskārums nebūtu noticis. Citiem vārdiem, zaudējumu pilnīgas atlīdzināšanas pamatuzdevums ir novērst (vismaz minimizēt) cietušā mantisko tiesību aizskāruma radītās negatīvās sekas, kas izpaužas kā mantas vērtības samazinājums, papildu izdevumi, peļņas (labumu) neiegūšana, vai nu atjaunojot tam piederošās mantas agrāko stāvokli, vai arī samaksājot atlīdzību par mantisko samazinājumu naudas izteiksmē.

Kamēr kapitālsabiedrība ir maksātspējīga, galvenās tās finansiālajā darbībā ieinteresētās personas ir sabiedrības dalībnieki (akcionāri).

Šādā situācijā valdes loceklis atbild sabiedrībai par tai nodarītajiem zaudējumiem. Tā kā komercsabiedrība ir juridiska fikcija un pastāv tikai tās dalībnieku interesēs, faktiski valdes locekļi atbild par dalībnieku mantas (kapitāla daļu) vērtības samazināšanos. Tāpēc likums nosaka, ka lēmuma par prasības celšanu pret valdes locekli pieņemšana ir ekskluzīvā dalībnieku (akcionāru) kompetencē (*Komerclikuma 210.panta pirmās daļas 7.punkts, 268.panta pirmās daļas 4.punkts*).

Tomēr, kad sabiedrība kļūst maksātnespējīga, par galvenajām finansiāli ieinteresētajām personām sabiedrības darbībā kļūst kreditori, kas riskē ciest zaudējumus, parādniekam neveiksmīgi turpinot saimniecisko darbību (*sk. UNCITRAL Legislavite Guide on Insolvency Law, 2004 para 34, p.171*).

Tāpat kā darījumu apstrīdēšanas prasību gadījumā, arī piemērojot zaudējumu atlīdzināšanas regulējumu maksātnespējas procesa ietvaros, svarīgi ņemt vērā šā institūta mērķi. Proti, zaudējumu atlīdzināšanas prasības mērķis ir atgūt līdzekļus, no kuriem apmierināt kreditoru pieteiktos prasījumus (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 23.marta sprieduma lietā SKC-20 9.punktu*).

Maksātnespējas procesa administratoram, kurš cēlis prasību pret valdes locekli, ir jāpierāda, pirmkārt, sabiedrībai (tātad kreditoru kopumam) nodarīto zaudējumu fakts un apmērs, otrkārt, cēloniskais sakars starp zaudējumiem un valdes locekļa rīcību, treškārt, kā šie zaudējumi ir samazinājuši kreditoru prasījumu apmierināšanas iespējas maksātnespējas procesā, kas pēc tiesas ieskatiem ir izdarīts, bet valdes loceklis var atbrīvoties no civiltiesiskās atbildības, pierādīdams savas rīcības atbilstību krietna un rūpīga saimnieka kritērijiem, kas nav izdarīts.

Tiesa atzīst, ka Administrators no savas puses ir izpildījis Civilprocesa likuma 93.panta pirmās daļas prasības, līdz ar ko tiesa atzīst par pierādītu prasību par zaudējumu EUR 130 435,99 piedziņu un ka no Atbildētāja, kā vienīgā sabiedrības valdes locekļa piedzenami zaudējumi pilnā apmērā.

Civilprocesa likuma 195.pants noteic, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, kā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Civilprocesa likuma 33.pants noteic, ka tiesāšanās izdevumi ir tiesas izdevumi un ar lietas vešanu saistītie izdevumi. Tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmā daļas 5.punktu ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu saistītie izdevumi.

Prasības pieteikumu tiesā iesniedzis maksātnespējīgā uzņēmuma administrators un saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 10.punktu, kas noteic, ka no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti administratori — prasībās, kas celtas to personu labā, kurām pasludināts juridiskās personas maksātnespējas process, administratore atbrīvota no valsts nodevas samaksas, iesniedzot prasības pieteikumu tiesā.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Tiesa atzīst, ka, saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punktu un Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, no atbildētāja par labu valstij piedzenama valsts nodeva EUR 2833,94 apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu EUR 18,78 apmērā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.1pantam atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 189. – 195.pantiem tiesa

n o s p r i e d a:

SIA "Naftas tirdzniecības nams Euro TransOil" prasību pret /pers. A/ par naudas piedziņu apmierināt.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu SIA "Naftas tirdzniecības nams Euro TransOil", vienotais reģistrācijas numurs 43603017216, naudas līdzekļus EUR 130 435,99 (viens simts trīsdesmit tūkstoši četri simti trīsdesmit pieci *euro* 99 centi) apmērā.

Izbeigt tiesvedību SIA "Naftas tirdzniecības nams Euro TransOil" prasības daļā par naudas līdzekļu EUR 43733,88 piedziņu no /pers. A/.

Noteikt SIA "Naftas tirdzniecības nams Euro TransOil", vienotais reģistrācijas numurs 43603017216 tiesības saņemt likumiskos procentus 6% (seši procenti) gadā no pamatparāda summas – EUR 130 435,99 (viens simts trīsdesmit tūkstoši četri simti trīsdesmit pieci *euro* 99 centi) apmērā līdz sprieduma izpildes (izsoles) dienai.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts labā valsts nodevu 2833,94 *euro* (divdesmit astoņi tūkstoši trīsdesmit trīs *euro* 94 centi).

Samaksa veicama šādā kontā – saņēmējs Valsts kase NMR 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, saņēmēja iestāde: Valsts kase BIC kods TRELLV22, maksājuma mērķī jānorāda civillietas numurs.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 18,78 *euro* (astoņpadsmit *euro* un 78 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami, norādot saņēmēju: Tiesu administrācija NMR 90001672316, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma mērķī jānorāda civillietas numurs.

Dokuments, kas apliecina minēto izdevumu samaksu, iesniedzams tiesas kancelejā.

Noteikt/pers. A/ sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas 2017.gada 12.aprīļa, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.